

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

Wilaya _____

SEHEMU A (Alama 40)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

1. Katika kipengele (i) – (xv), chagua jibu sahihi kisha andika herufi yake katika kisanduku ulichopewa.

- (i) Eneo la kihistoria la Kondoa-Irangi lina kumbukumbu gani ya kihistoria?

A Michoro ya mapangoni   B Masalia ya zana za mawe
C Majengo ya kale ya Waarabu   D Masalia ya zana za chuma
E Mabaki ya binadamu

- (ii) Chanzo kipi cha kihistoria kinahusisha kufukua ardhi ili kutafuta taarifa za mabaki ya kale ya binadamu, majengo na zana zilizotumika?

A Masimulizi ya mdomo   B Anthropolojia   C Akiolojia
D Machapisho   E Makumbusho

- (iii) Katika Zama za Kati za Mawe binadamu walianza kutembea kwa kutumia miguu miwili. Mabadiliko hayo yalikuwa na faida gani kwao?

A Waliweza kuona maadui na mawindo kwa mbali
B Walianza kufuga wanyama na kulima mazao
C Walianza kutengeneza zana za chuma na mashine
D Walianza kugawanya kazi kwa kuzingatia umri na jinsi
E Walianzisha makazi ya kudumu

- (iv) Lipi kati ya matukio ya kihistoria yafuatayo lilikuwa la mwisho kutokea nchini Tanzania?

A Uhuru wa Tanganyika
B Vita ya Kagera
C Muungano wa Tanganyika na Zanzibar
D Mapinduzi ya Zanzibar
E Vita vya Majimaji

- (v) Nini kifanyike ili kuzuia athari zinazotokana na uchomaji wa mkaa?

A Kutumia nishati mbadala
B Kukata miti michache
C Kukata miti mikubwa
D Kuchoma mkaa mbali na makazi ya watu
E Kutumia mkaa mara moja kwa wiki

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

Wilaya _____

(vi) Kwa nini inashauriwa kufukia mashimo baada ya uchimbaji wa madini?

- A Kuzuia mmomonyoko wa udongo   B Kuzuia ukame
C Kuzuia vumbi   D Kuficha kemikali
E Kufanya madini yazaliane

☐

(vii) Ni kwa namna gani tunaweza kutunza mazingira?

- A Kupanda miti na kufuga mifugo michache
B Kupanda miti mingi na kufuga mifugo mingi sana
C Kuchoma mkaa na kupunguza idadi ya mifugo
D Kuchoma mkaa na kulima kilimo cha matuta
E Kuchimba madini na kupanda miti

☐

(viii) Upepo ulitokea upande gani ikiwa mshale wa kipima upepo ulielekea upande wa Mashariki wakati wa kupima upepo?

- A Kusini Magharibi   B Magharibi   C Kusini
D Kaskazini   E Kusini Mashariki

☐

(ix) Jamila alitumwa na mwalimu wake kwenda kuchukua kifaa cha kupimia unyevuanga katika boksi la Stevenson. Kifaa gani alitakiwa kuleta?

- A Themometa   B Anemomita   C Haigrometa
D Barometa   E Kipima mvua

☐

(x) Yafuatayo ni mambo ya muhimu anayopaswa kuzingatia mtu anayetaka kuwa mjasiriamali isipokuwa

- A kuwa tayari kukabiliana na changamoto.
B kuwa na utayari wa kujifunza.
C kusoma katika shule ya biashara.
D kushiriki katika midahalo ya ujasiriamali.
E kuweka juhudi za kutambua mazingira na kutatua changamoto.

☐

(xi) Kwa nini inashauriwa kutohifadhi juisi zinazotokana na matunda yenye uchachu kwenye vyombo vya metali?

- A Hubadilisha ladha ya juisi   B Huongeza uchachu wa juisi
C Hubadilisha rangi ya juisi   D Huongeza ujazo wa juisi
E Hugandisha juisi

☐

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

Wilaya _____

- (xii) Vitoa madoa vipi vinaweza kutumika kuondoa madoa yanayotokana na wino?
A Maji ya limao au maziwa ya mgando
B Maziwa ya mgando au chumvi
C Maji moto au chumvi
D Maji ya limao au maji ya moto
E Magadi au maji ya moto ☐
- (xiii) Mayala alilalamika kuwa akivaa nguo za ndani hutokwa na jasho sana. Utamshauri avae nguo za ndani zilizotengenezwa kwa malighafi gani?
A Kitani kwa kuwa zina uwezo wa kufyonza jasho kwa urahisi
B Nailoni kwa kuwa zina uwezo wa kufyonza jasho kwa urahisi
C Pamba kwa kuwa zina uwezo wa kufyonza jasho kwa urahisi
D Sufu kwa kuwa zina uwezo wa kufyonza jasho kwa urahisi
E Hariri kwa kuwa zina uwezo wa kufyonza jasho kwa urahisi ☐
- (xiv) Umepeva kazi ya kutengeneza picha ya kubandika. Je, jambo gani utazingatia wakati wa kutekeleza jukumu hilo?
A Kutumia makunzi yenye kupauka rangi na kusinyaa
B Kutumia makunzi ya kioo
C Kutumia maumbo yenye vijisehemu vidogovidogo
D Kutumia maumbo sahihi ya picha
E Kutumia maumbo unyevu na ya kudumu ☐
- (xv) Bainisha seti ya ala za asili zinazotumika kucheza ngoma.
A Ngoma, kinanda na marimba
B Manyanga, filimbi na gitaa
C Ngoma, marimba na manyanga
D Kinanda, tarumbeta, gitaa
E Filimbi, kinanda na marimba ☐

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

Wilaya _____

2. Jibu kipengele cha (i) – (v) kwa kuoaanisha maeneo yenye fursa mbalimbali za shughuli za kiuchumi katika **Orodha A** na shughuli ya kichumi katika **Orodha B** na kuandika herufi ya jibu sahihi kwenye mabano uliyopewa.

Orodha A	Jibu	Orodha B
(i) Fursa za kiuchumi kwenye maeneo yenye dhahabu, kokoto na chokaa.	( )	A Usafirishaji B Ufugaji
(ii) Fursa za kiuchumi kwenye maeneo yenye wanyama wengi wa aina mbalimbali.	( )	C Uchimbaji madini D Kilimo E Utalii
(iii) Fursa za kiuchumi kwenye maeneo yenye mito, maziwa na bahari.	( )	F Uvuvi G Biashara
(iv) Fursa za kiuchumi kwenye maeneo yenye mvua nyingi na udongo wenye rutuba.	( )	
(v) Fursa za kiuchumi kwenye maeneo yenye barabara, njia za reli na bahari.	( )	

SEHEMU B (Alama 20)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

3. (a) Juma na Judith ni watoto wa mzee James. Kama Judith ni mama mzazi wa Anita na Jovin, je, Jovin ni nani kwa Juma?

_____

- (b) Kwa nini nchi zilizotawaliwa na Wareno zilipata uhuru kwa njia ya vita? Toa sababu moja.

_____

_____

_____

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

Wilaya _____

(c) Taja sifa mbili za mfumo wa ujima.

(i) _____

_____

_____

(ii) _____

_____

_____

4. (a) Taja bidhaa mbili kutoka Tanzania zilizochukuliwa na wafanyabiashara kutoka bara la Asia kabla ya ukoloni.

(i) _____

(ii) _____

(b) Taja madhara mawili ya ukoloni katika nchi za Afrika.

(i) _____

_____

_____

(ii) _____

_____

_____

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

Wilaya _____

- (c) Ni changamoto zipi ziliwakabili mashujaa wa Kiafrika wakati wa mapambano ya kudai uhuru? Bainisha changamoto mbili.

(i) _____

_____

_____

(ii) _____

_____

_____

5. (a) Ni kwa namna gani elimu ya jadi ilitolewa ili kuimarisha jamii kiuchumi? Taja hoja moja.

_____

_____

- (b) Bainisha mbinu mbili zinazoweza kutumika kuzuia mila na desturi zisizofaa katika jamii ya Kitanzania.

(i) _____

_____

_____

(ii) _____

_____

_____

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

Wilaya _____

6. (a) Mbinu gani zinafaa kutumika kutunza miundombinu iliyopo nchini Tanzania?
Taja mbinu mbili.

(i) _____

_____

(ii) _____

_____

- (b) Taja faida mbili ambazo Tanzania itazipata kutoka kwa watalii wanaotembelea
mbuga za wanyama.

(i) _____

_____

_____

(ii) _____

_____

_____

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

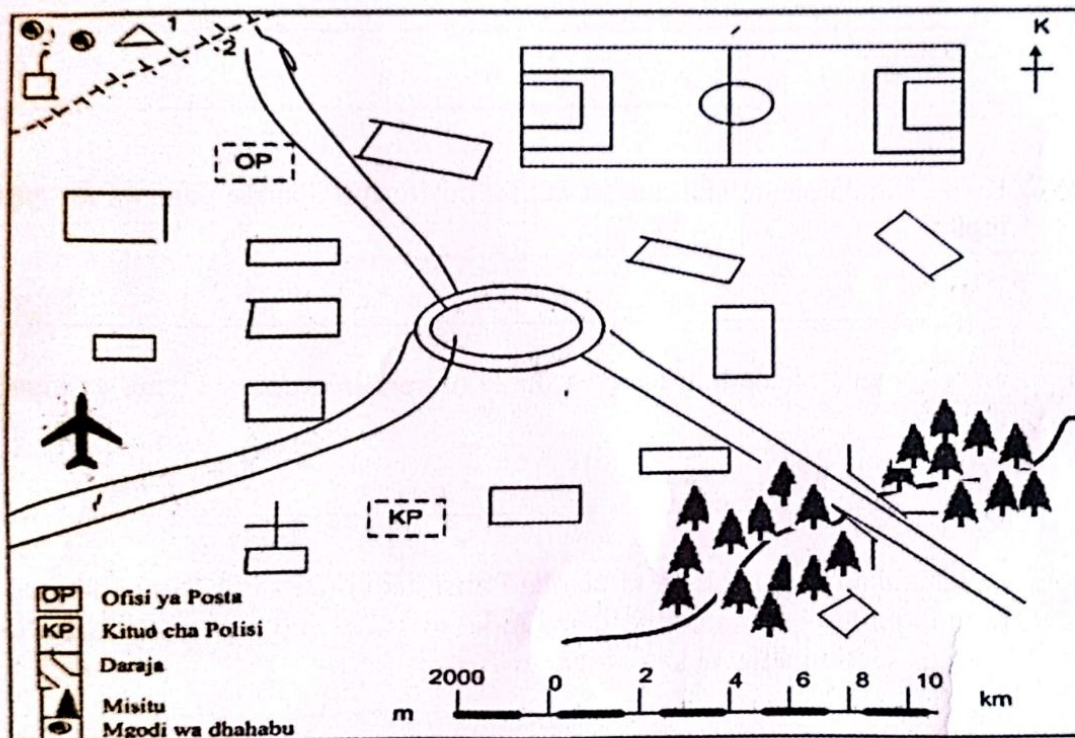
Wilaya _____

SEHEMU C (Alama 10)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

7. Chunguza kwa makini kielelezo cha ramani kifuatacho kisha jibu maswali yanayofuata kwa kuandika jibu sahihi katika nafasi iliyoachwa wazi.

MJI WA MAENDELEO

- (a) Taja njia ya uwasilishaji wa kipimio cha ramani kilichotumika.

Namba ya Mtahiniwa _____

Jina la Shule _____

Mkoa _____

Wilaya _____

(b) Bainisha vipengele viwili vilivyotumika katika uchoraji wa ramani uliyopewa.

(i) _____

_____

(ii) _____

_____

(c) Kwa kutumia pande kuu nne za dunia, misitu ipo upande gani wa kiwanja cha mpira?

_____

(d) Kwa kutumia pande kuu nane za dunia, daraja lipo upande gani wa mgodi wa dhahabu?

_____

(e) Ikiwa umbali halisi kati ya kituo cha Polisi hadi ofisi za Posta ni kilomita 10 na iwapo kipimio cha ramani kilichotumika ni 1:200,000; je, umbali huo utakuwa sawa na sentimita ngapi katika ramani?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____